

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **J. A. L.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o částečný invalidní důchod, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 5. 2009, č. j. 16 Cad 51/2008 – 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 28. 7. 2008 č. X odňala žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení žalobci podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění, částečný invalidní důchod od 10. 9. 2008. V odůvodnění rozhodnutí uvedla, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Mostě ze dne 10. 7. 2008 již žalobce není částečně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti o 20 %.

V podané žalobě uvedl žalobce, že s tvrzením o tom, že není částečně invalidní, zásadně nesouhlasí. Žádal o přezkoumání zdravotního stavu a následně o posouzení zákonnosti rozhodnutí žalované.

Krajský soud v Ústí nad Labem po provedeném jednání rozsudkem ze dne 27. 5. 2009, č. j. 16 Cad 51/2008 – 30, zrušil napadené rozhodnutí žalované pro vady řízení a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu posudkové dokumentace a z posudku posudkové komise

Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Ústí nad Labem (dále jen posudková komise). Z tohoto posudku zjistil, že pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobce činil k datu vydání napadeného rozhodnutí podle přílohy č. 2 k vyhl. č. 284/1995 Sb., kapitoly IX, oddílu A, položky 8 písm. b) – 40 %. Soud se ztotožnil se závěry posudku posudkové komise a konstatoval, že žaloba je důvodná. V závazném právním názoru vyslovil, že žalovaná má o nároku žalobce znovu rozhodnout, přičemž bude vycházet z toho, že žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí částečně invalidní a přiznat mu částečný invalidní důchod od 10. 9. 2008.

Proti tomuto rozsudku podala včas kasační stížnost žalovaná (dále jen stěžovatelka), a to z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.). Předeslala, že nenamítá nic proti zjištění, že žalobce byl posudkovou komisí shledán nadále částečně invalidní. Vytýkala však právnímu názoru krajského soudu, pokud ji zavázal k tomu, aby přiznala žalobci částečný invalidní důchod od 10. 9. 2008. Poukázala na to, že z obsahu posudkové dokumentace plyne, že žalobce byl uznán částečně invalidním již od 2. 5. 2004 a rozhodnutím ze dne 27. 4. 2006 mu byl přiznán od 1. 6. 2004 částečný invalidní důchod a tento důchod mu byl vyplácen až do jeho odnětí.

Stěžovatelka dovozovala, že jestliže posudková komise uvedla, že částečná invalidita trvá, pak jistě měla na mysli, že částečná invalidita trvá ode dne jejího prvního uznání, tj. od 2. 5. 2004. Nejedná se tedy o nové přiznání částečného invalidního důchodu, ale o jeho obnovu.

Stěžovatelka namítala, že pokud by měla dostát právnímu názoru krajského soudu a přiznala by částečný invalidní důchod, nastala by zcela nelogická situace, kdy datum odnětí částečného invalidního důchodu by se stalo současně i datem vzniku částečné invalidity, od něž by se odvíjelo i nové posouzení nároku na tuto dávku. Vedle zjištění, že se žalobce stal částečně invalidní ke dni 10. 9. 2008, by bylo nutné sledovat, zda současně splňuje i podmínku potřebné doby pojištění. Z odůvodnění napadeného rozsudku však není zřejmé, že by se soud touto otázkou zabýval; přesto však stěžovatelku zavázal k přiznání důchodové dávky, aniž by měl zjištěno, že žalobce zákonné podmínky ustanovení § 43 písm. a) zák. č. 155/1995 Sb. ke dni 10. 9. 2008 splňuje. Podle názoru stěžovatelky krajský soud rozhodoval na podkladě dostatečného skutkového stavu, avšak právní závěr tomuto skutkovému stavu neodpovídal, takže výrok soudu se jeví jako vnitřně rozporný. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalobce se k obsahu kasační stížnosti České správy sociálního zabezpečení nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uvedenými v kasační stížnosti.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatelka podává z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Podle ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. lze

kasací stížnost podat z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Z obsahu dávkového spisu a z posudkové dokumentace plyne, že žalobce podal dne 19. 7. 2004 žádost o částečný invalidní důchod. Podle záznamu o jednání Okresní správy sociálního zabezpečení v Mostě ze dne 29. 7. 2004 byl žalobce uznán částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. od 2. 5. 2004, neboť pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti činil podle přílohy č. 2 k vyhl. č. 284/1995 Sb., kapitoly IX, oddílu A, položky 1 písm. b) – 45 %. Rozhodnutím ze dne 27. 4. 2006, č. X, byl žalobci přiznán částečný invalidní důchod od 1. 6. 2004 ve výši 3569 Kč měsíčně. Podle záznamu o jednání Okresní správy sociálního zabezpečení v Mostě ze dne 19. 7. 2005 byl žalobce shledán nadále částečně invalidní. Kontrola invalidity byla stanovena na 31. 7. 2008. Podle záznamu o jednání Okresní správy sociálního zabezpečení ze dne 10. 7. 2008 již žalobce nebyl shledán částečně invalidní, neboť pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti činil podle příl. č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kapitoly IX, oddílu A, položky 8 písm. a) – 20 %. Na to bylo vydáno nyní přezkoumávané rozhodnutí žalované, jímž byl žalobci od 10. 9. 2008 částečný invalidní důchod odňat.

Podle § 56 odst. 1 písm. a) zák. č. 155/1995 Sb., zjistí-li se, že nárok na důchod nebo na jeho výplatu zanikl, důchod se odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen.

Ustanovení § 56 cit. zákona se týká situací, které nastaly (byly zjištěny) po nabytí právní moci rozhodnutí o přiznání (nepřiznání) důchodu nebo úpravě jeho výše; jde o tzv. řízení o změně důchodu. Může se přitom jednat o skutečnosti nově nastalé nebo o skutečnosti, které sice nastaly dříve, avšak v době rozhodování o přiznání důchodu nebo o výplatě důchodu tyto skutečnosti nebyly známy, a přihlíží se tedy k nim dodatečně. Všechny tyto skutečnosti mohou přitom mít z hlediska poživatele důchodu dopad jak pozitivní (důchod se přizná nebo zvýší a nebo se obnoví výplata), tak negativní (důchod se odejme, výplata důchodu se zastaví nebo výše důchodu se sníží). Není přitom rozhodné, zda nové skutečnosti uplatní oprávněný nebo zjistí-li je orgán důchodového pojištění a zahájí řízení z vlastního podnětu.

Z obsahu posudkové dokumentace a dávkového spisu plyne, že žalobci byl přiznán částečný invalidní důchod od 1. 6. 2004, což znamená, že k tomuto dni splňoval jak podmínky stanovené pro vznik nároku na tuto dávku, tak podmínky pro jeho výplatu. Nyní přezkoumávaným rozhodnutím byl žalobci podle § 56 odst. 1 písm. a) zák. č. 155/1995 Sb. částečný invalidní důchod odňat od 10. 9. 2008 s odůvodněním, že již není ani částečně invalidní, neboť pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti činil pouze 20 %. Jedním z předpokladů pro trvání nároku na částečný invalidní důchod je existence částečné invalidity pojištěnce ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 a 2 zák. č. 155/1995 Sb. Bylo tedy třeba nejprve zjistit, zda žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí splňoval nadále podmínky částečné invalidity ve smyslu tohoto ustanovení, tj. zda pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti u něho činil nejméně 33 % nebo, zda mu dlouhodobě

nepríznivý zdravotní stav značně ztěžuje obecné životní podmínky, a poté na základě výsledku tohoto zjištění posoudit, zda nárok na částečný invalidní důchod trvá nadále či zda k uvedenému datu zanikl.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v posuzované věci vycházel ze své dosavadní judikatury, od níž neměl důvod se odchýlit. Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007 – 75, V. *„Zruší-li krajský soud rozhodnutí správního orgánu, ale výrok rozsudku stojí na nesprávných důvodech, Nejvyšší správní soud v kasačním řízení rozsudek krajského soudu zruší a věc mu vrátí k dalšímu řízení. Obstojí-li však důvody v podstatné míře, Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítne a nesprávné důvody nahradí svými. Pro správní orgán je pak závazný právní názor krajského soudu, korigovaný právním názorem Nejvyššího správního soudu“.*

V nyní posuzované věci podle názoru Nejvyššího správního soudu nastala situace, kdy důvody zrušujícího rozsudku krajského soudu obstály v podstatné míře. Jak již bylo výše uvedeno, žalobce pobíral částečný invalidní důchod od roku 2004, přičemž přezkoumávaným rozhodnutím byl důchod odňat proto, že nesplňoval nadále podmínku částečné invalidity. Krajský soud tedy postupoval správně, pokud vycházel z posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Ústí nad Labem a dovodil z něho, že žalobce je nadále částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. K datu napadeného rozhodnutí žalované totiž činil pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti podle příl. č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kapitola IX, oddíl A, položky 8 písm. b) – 40 %. Závěr soudu o tom, že žalobce je částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. k datu vydání napadeného rozhodnutí je správný a nezpochybňuje ho ani stěžovatelka. Závazný právní názor soudu, jímž soud stěžovatelku zavazuje k tomu, aby o nároku žalobce znovu rozhodla a vycházela z toho, že je k datu vydání napadeného rozhodnutí částečně invalidní, je tedy správný. Nesprávná je ta část právního názoru soudu, jímž stěžovatelce ukládá, aby žalobci přiznala částečný invalidní důchod od 10. 9. 2008.

Jak již bylo výše uvedeno, předmětem přezkumného soudního řízení v posuzované věci bylo zjistit, zda nárok na částečný invalidní důchod trval k datu vydání napadeného rozhodnutí, či nikoliv. Rozhodně nebylo předmětem přezkumného soudního řízení posouzení splnění podmínek vzniku nároku na částečný invalidní důchod, neboť nárok na částečný invalidní důchod vznikl v roce 2004 a podle přezkoumávaného rozhodnutí žalované tento nárok zanikl. Bylo tedy třeba zjistit, zda nárok trvá nadále, či zanikl. Byl-li částečně invalidní důchod odňat proto, že zanikla částečná invalidita jako jedna z podmínek nároku, pak zjištění, že žalobce je nadále částečně invalidní, ve svých důsledcích znamená, že nárok na částečný invalidní důchod trvá nadále. Uvedený závěr pak nelze vyložit jinak, než tak, že nárok na částečný invalidní důchod vznikl v roce 2004 a trvá nadále, tedy i k datu vydání napadeného rozhodnutí, tj. k datu 28. 7. 2008. Za této situace postačovalo, aby krajský soud zavázal stěžovatelku k tomu, aby o nároku žalobce znovu rozhodla s tím, že bude vycházet ze skutečnosti, že žalobce je nadále částečně invalidní. Pokyn soudu stěžovatelce o tom, aby žalobci přiznala částečný invalidní důchod od 10. 9. 2008, je nesprávný, neboť soud nezkoumal a ani zkoumat nemohl (neboť to nebylo předmětem řízení), zda byly splněny podmínky vzniku nároku na částečný invalidní důchod k 10. 9. 2008, ale měl zkoumat a zkoumal, zda nárok na dávku důchodového pojištění trvá nadále. V tomto směru lze tedy zcela souhlasit s námitkami stěžovatelky

uvedenými v kasační stížnosti o tom, že nejde v daném případě o přiznání nové dávky, ale o obnovu dávky již přiznané.

Nejvyšší správní soud zcela sdílí názor stěžovatelky, v němž tvrdí, že měla-li by dostat právnímu názoru soudu a přiznat částečný invalidní důchod od 10. 9. 2008, nastala by nelogická situace, kdy datum odnětí částečného invalidního důchodu by se stalo současně i datem vzniku částečné invalidity, od něhož by se odvíjelo i nové posouzení nároku na částečný invalidní důchod podle § 43 písm. a) zák. č. 155/1995 Sb. Vedle zjištění, že se žalobce stal částečně invalidní ke dni 10. 9. 2008, by bylo nutné sledovat, zda současně splňoval i podmínku danou ustanovením § 43 písm. a) téhož zákona, a to podmínku získání potřebné doby pojištění ve smyslu § 40 odst. 1 písm. f) a odst. 2 zák. č. 155/1995 Sb. Z odůvodnění napadeného rozsudku však není zřejmé, že by se krajský soud touto otázkou zabýval, avšak přesto zavázal stěžovatelku k přiznání důchodové dávky, aniž by měl zjištěno, že žalobce zákonné podmínky § 43 písm. a) zák. č. 155/1995 Sb. ke dni 10. 9. 2008 splňoval.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že v posuzované věci nebylo předmětem přezkumného soudního řízení posouzení podmínek vzniku nároku na částečný invalidní důchod ke dni 10. 9. 2008, ale přezkoumání, zda nárok na částečný invalidní důchod, který byl přiznán od 1. 6. 2004, nadále trvá, či nikoliv. Ta část závazného právního názoru, kterou soud zavazuje stěžovatelku k tomu, aby částečný invalidní důchod přiznala od 10. 9. 2008, je proto nesprávná. Správný závazný právní názor, jímž se stěžovatelka zavazuje, zní tak, že v novém rozhodnutí o dávce bude vycházet z toho, že žalobce je nadále částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb.

V tomto směru tedy Nejvyšší správní soud zcela souhlasí s námitkami stěžovatelky a část nesprávného právního názoru krajského soudu korigoval výše uvedeným způsobem. Pro stěžovatelku je tedy závazný právní názor krajského soudu o tom, že žalobce byl k datu vydání rozhodnutí částečně invalidní, avšak k té části závazného právního názoru o tom, že stěžovatelka má přiznat částečný invalidní důchod od 10. 9. 2008, nebude stěžovatelka jako k nesprávnému názoru přihlížet, ale bude vycházet z právního názoru korigovaného Nejvyšším správním soudem, tedy z toho, že žalobce je nadále částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb.

Za této situace Nejvyšší správní soud v souladu s postupem vyplývajícím z jeho judikatury kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť žalobce náhradu nákladů řízení neuplatnil a stěžovatelce právo na jejich náhradu nenáleží ze zákona (§ 60 odst. 1, 2 s. ř. s., § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. prosince 2009

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu